

**ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА НАМЕРА
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОЕКТ**

“ВОВЕДУВАЊЕ НА АЛТЕРНАТИВНИ ГОРИВА ВО ЦЕМЕНТАРНИЦА УСЈЕ”

јуни 2011

Содржина

1	Информации за инвеститорот	3
2	Карактеристики на проектот	4
3	Карактеристики на локацијата на проектот	6
4	Карактеристики на главни можни влијанија	6
5	Резиме и заклучок	16
	Прилог 1 – Сертификат на Цементарница УСЈЕ АД за ISO 14001:2004	18
	Прилог 2 – Преглед на локацијата за спроведување на проектот	19

1 Информации за инвеститорот

- Име на инвеститор: Титан – Цементарница УСЈЕ АД
- Поштенска адреса на седиштето на инвеститорот:
ул. Првوماјска бб
1000 Скопје
Македонија
тел: + 389 (2) 2782 500
факс: + 389 (2) 2786 390
www.usje.com.mk
- Контакт лице:
Г-дин Гоце Цветкоски
Технички директор
тел: + 389 (2) 2786 110
моб: + 389 75 327 802
факс: + 389 (2) 2786 327
e-mail: gocsec@usje.com.mk

Профил на компанијата

Почетоците на развојот на фабриката за производство на цемент датираат од педесеттите години на 20-от век. Првата ротирна печка е пуштена во работа од 1955 година, а втората во шеесеттите години на минатиот век. Во тој период, фабриката произведувала околу 250.000 тони цемент од типот РС 250. Порастот на побарувачката за цемент придонела кон инсталирање на трета ротирна печка (во 1967 година) и четврта ротирна печка (во 1972 година). Работата на првите две печки била запрена во 1983 и 1984 година. Покрај зголемувањето на капацитетот, цементарницата го подобрува и квалитетот на цементите, па во седумдесеттите години се произведува цемент РС 450.

До деведесеттите во ротирните печки се користи мазут. Потоа, следејќи ги светските трендови, мазутот се заменува со цврсто гориво, антрацит, петрол-кокс, лигнит и друго. Од 1998 година се користи петрол-кокс како главно гориво, а мазутот се користи за загревање на печките.

Во 1998 година, по спроведен процес на трансформација на сопственичкиот капитал, нови сопственици на цементарницата стануваат странските стратешки партнери Titan и Holcim.

Компанијата го снабдува локалниот пазар, како и пазарите во регионот (Косово, Албанија и Бугарија) со Портланд цемент (во согласност со стандардите MKS и EN-197-1).

Тековно, цементарница УСЈЕ вработува околу 350 луѓе и, според профитот и резултатите, е една од најголемите 20 компании во Р. Македонија.

Цементарницата интензивно инвестира во капацитети и опрема со кои ќе се постигне поквалитетна заштита на животната средина. Со цел за поефикасно работење и подобрување на квалитетот на своите производи, компанијата развива и имплементира:

- Систем на квалитет, во согласност со Стандардот ISO 9001:2000, и

- Систем за заштита на животната средина според Стандардот ISO 14001:2004, со кој се опфатени сите аспекти поврзани со животната средина во однос на сировините, производството на цемент и другите производи на цементарницата.
- Систем за управување со безбедност и здравје при работа според Стандардот ISO 18001:2008

Преглед на сертификатот за имплементирање на стандардот ISO 14001:2004 е даден во Прилог 1.

2 Карактеристики на проектот

Законска рамка

Проектниот предлог за воведување на користење на алтернативни горива во процесот на производство на цемент е вклучен во следните прилози на Уредбата за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина (Службен весник на Р.Македонија бр. 74/2005):

- Прилог I, точка 8 – “Инсталации за депонирање на отпад, за горење, согорување, и физички и хемиски третман”
- Прилог I, точка 19 – “Инсталации за производство на цемент”, и
- Прилог II, точка 16 – “Секоја измена или проширување на проектите наведени во Прилог I или во Прилог II, постојните, одобрени, реализирани проекти или проекти во процес на реализација, којашто би можела да има значителни негативни ефекти врз животната средина”.

Иницијативата за воведување на различни видови отпадни фракции како алтернативни горива во цементарница УСЈЕ е вклучена во Уредбата за определување на активностите на инсталациите за кои се издава интегрирана еколошка дозвола, односно дозвола за усогласување со оперативен план и временски распоред за поднесување на барање за дозвола за усогласување со оперативен план (Службен весник на Р.Македонија бр. 89/2005), во прилог I, точка 5 – Постапување со отпад. Пред започнување со практичното користење на целните алтернативни горива, Цементарница УСЈЕ АД ќе спроведе постапка за добивање / изменување на А – интегрирана еколошка дозвола.

Краток преглед на проектот

Проектот предвидува воведување на алтернативни горива во производствениот процес во инсталацијата. За потребите на проектот, Цементарница УСЈЕ АД подготви физибилити студија за оцена на можностите за воведување на различни видови отпадни фракции, вклучително отпадни гуми, отпадни масла, биомаса, фракции на комунален отпад и друго (Иницијалната листа на фракции кои можат да се користат како алтернативни горива е наведена во Прилог 2). Резултатите на оваа студија утврдија кои од наведените алтернативи имаат прифатлив потенцијал за искористување како гориво во инсталацијата, а врз основа на соодветна анализа на различни технички, економски и институционални критериуми.

Покрај енергетските аспекти на проектот и придобивките за Цементарница УСЈЕ АД, истиот поседува исклучително важна додадена вредност за заштита на животната средина. Всушност, практичната имплементација на проектот ќе придонесе кон

воспоставување на соодветен систем за управување со целните отпадни фракции и амортизирање на целосно субстандардното постапување со истите во Р.Македонија.

Во правец на обезбедување соодветни институционални и техничко-технолошки услови за воведување на алтернативни горива во производствениот процес, а врз основа на наодите од споменатата физибилити студија, Цементарница УСЈЕ АД ќе:

- (i) Ги спроведе потребните законски и административни процедури за регулирање на иницијативата, т.е. добивање на потребни дозволи.
- (ii) Воспостави кооперативни односи со лиценцирани компании за набавка на целните алтернативни горива (јавни комунални претпријатија и други компании за набавка).
- (iii) Обезбеди / изгради соодветни просторни капацитети за складирање на алтернативни горива, посебно за секој вид, а согласно потребните безбедносни стандарди за таков вид на објекти (физичка, противпожарна и друг вид безбедност).
- (iv) Изврши набавка и инсталирање на опрема за подготовка на алтернативните горива за согорување и нивен транспорт до технолошките единици за производство на клинкер.
- (v) Изврши соодветна адаптација на технолошкиот процес за производство, според потребите за искористување на целните алтернативни горива, а со цел да се задоволат стандардите за заштита на животната средина.
- (vi) Спроведува редовна контрола и мониторинг на емисиите од печките во кои согоруваат алтернативните горива. Согласно позитивната македонска законска регулатива во областа на животната средина, резултатите од мониторингот преку МЖСПП ќе бидат достапни на јавноста и сите заинтересирани страни.

Животен циклус на проектот

Животниот циклус на проектот вклучува:

- Избор на оптимално варијантно решение за алтернативни горива. Оваа фаза е пред финална реализација, преку (i) идентификување на потенцијални алтернативни горива, (ii) мулти-критериумска евалуација на физибилноста на истите и (iii) избор на најповолна(и) алтернатива(и).
- Планирање и проектирање на измените во инсталацијата. Ова вклучува изработка на соодветна планска документација, вклучително техничко-проектна документација и анализа на аспектите на животната средина и, следствено, добивање на потребните административни дозволи. Планската документација ќе биде изработена согласно барањата на позитивната македонска и ЕУ регулатива за овој вид на објекти.
- Фаза на изградба и воведување на опрема и останата инфраструктура. Активностите во оваа фаза, главно, ќе вклучат:
 - набавка и инсталирање на потребна опрема, и
 - градежни активности за изградба на соодветна инфраструктура.
- Оперативна фаза. Оваа проектна фаза ќе вклучи практично функционирање на воспоставениот систем за користење на целни алтернативни горива, вклучително (i) набавка на истите, (ii) нивно складирање и (iii) подготвување, (iv) користење, (v) контрола на квалитетот и (vi) мониторинг и контрола на емисиите и отпадот.

- Престанување со работа и затворање на инсталацијата. Оваа фаза ќе предвиди мерки за рекултивација и идно користење на просторот, како и мерки за управување со влијанијата врз животната средина во пост-проектниот период.

3 Карактеристики на локацијата на проектот

Проектот ќе се спроведува во рамките на локацијата на цементарницата УСЈЕ, лоцирана во југоисточниот дел на градот Скопје, во општината Кисела Вода. Од таа причина, во текот на планирање на проектот, не се разгледани се алтернативни локации.

Пошироката локација на цементарницата се одликува со добра комуникациска поврзаност и инфраструктурни погодности. Во поширок контекст, таа се наоѓа во близина на автопатот Скопје – Куманово и Скопје – Велес, т.е. делниците М-1, М-3 и М-4 од коридорите 8 (Е-65) Исток-Запад и 10 (Е-75) Север-Југ. До самата локација водат неколку локални / градски сообраќајници и индустриски колосек кои се во функција на транспорт на сировини за потребите на производството на цемент и транспорт на готови производи.

Од југ, цементарницата се граничи со рудникот за лапор Усје, од исток со објекти за мало стопанство и овоштарници, од север со улицата “Првوماјска” и населбата “11 Октомври” и од запад со објекти за мало стопанство и населбата “Припор”.

Преглед на поширокото подрачје на проектната локација е даден во Прилог 2.

4 Карактеристики на главни можни влијанија

Можните влијанија врз животната средина за време на основните животни фази на проектот, т.е. во фазите на изградба / инсталирање на опрема и експлоатација на инсталацијата се дадени во продолжение.

- Фаза на изградба / инсталирање на опрема

Во оваа фаза се предвидени:

- (i) градежни работи за изградба на потребна инфраструктура за прием, складирање, постапување и транспорт на целните алтернативни горива
- (ii) набавка и инсталирање на соодветна опрема за постапување со целните алтернативни горива и за нивно вклучување во процесот за производство на цемент.

Веројатните влијанија во оваа проектна фаза вклучуваат, влијанија од емисија на зголемена бучава и од аерозагадување од прашина и од издувни гасови на транспортни возила и градежна механизација. Имајќи го во предвид малиот обем на градежни работи, споменатите влијанија ќе бидат од времен карактер, минорни по интензитет и ограничени за време на изградбата на инфраструктурата.

Во текот на градежните работи ќе се создаваат мали количини на цврст градежен и комунален отпад. Не се очекува создавање на значителни количини на опасен отпад. Наведените отпадни фракции ќе бидат вклучени во соодветен систем за управување со отпад, кој ќе биде воспоставен за време на градежните активности.

Во оваа проектна фаза не се очекуваат влијанија врз води и почви.

Транспортните активности во функција на градежните активности ќе бидат интензивирани.

- Оперативна фаза на инсталацијата

Во текот на оперативниот период на инсталацијата, т.е. при редовна употреба / согорување на целните алтернативни горива, ќе биде воспоставен систем на постапки и мерки за управување со емисиите во медиумите на животната средина и отпадот. Овие мерки имаат за цел да овозможат задоволување на стандардите за заштита на животната средина, преку почитување на пропишаните гранични вредности на емисија (ГВЕ).

Главните потенцијални влијанија врз животната средина во оваа фаза се дадени во продолжение.

1. Квалитет на воздух

Емисија на полутанти во воздухот е главно веројатно влијание врз животната средина во оперативната фаза на проектот.

Спецификите и параметрите на квалитетот на отпадните гасови се главно во функција од суровините кои се користат за производство на цемент. Процесите за управување и согорување на секој вид алтернативно гориво ќе бидат пропишани и регулирани во соодветна техничко – технолошка документација, како од производствен аспект, така и од аспект на заштита на животната средина. Цементарница УСЈЕ ќе превземе соодветни специфични мерки за намалување на штетните полутанти во отпадните гасови за секој вид на целно алтернативно гориво. Целта на овие мерки е да ги сведе концентрациите на полутантите во рамките на барањата на законската регулатива за заштита на амбиентниот воздух и да се обезбеди дека ГВЕ нема да бидат надминати.

Досегашните меѓународни практики и искуства покажуваат дека согорувањето на целните алтернативни горива нема да предизвика зголемување на концентрациите на полутанти во составот на отпадните гасови во споредба со составот на тековните отпадни гасови.

Досегашни искуства со имплементација на алтернативни горива во цементарница УСЈЕ

Во рамките на своите активности за планирање на воведување на отпадни гуми како алтернативно гориво, цементарницата УСЈЕ во координација со Министерството за животна средина и просторно планирање, изврши две пробни согорувања во септември 2004 година и мај 2006 година. Во текот на овие согорувања, спроведени се целосни мониторинг и контрола на емисиите во воздухот од страна на акредитирани странски лаборатории.

Во првото пробно согорување извршена е замена на 7% - 8% од класичното гориво, петрол-кокс, со отпадни гуми, додека во второто, замената изнесувала од 8% до 11,5%. Резултатите од двете иницијативи покажуваат дека користењето отпадна гума како алтернативно гориво не предизвикува зголемување на концентрацијата на ниту еден полутант во пречистените отпадни гасови, т.е. дека истите се во рамките на ГВЕ. Кај дел од емисиите биле утврдени помали концентрации на одредени полутанти во однос на согорувањето без отпадна гума. Сите резултати од тогашните експерименти и мерења на емисии се доставени до МЖСПП.

2. Квалитет на води / почви

Емисии во почвата и подземните води може да настанат доколку се случи инцидентно истекување на течни алтернативни горива (отпадни масла) во овие медиуми. Како превенција од истекувања, во објектот за складирање на истите, ќе бидат инсталирани градежно-конструктивни мерки (подови, рабни елементи и сидови) на начин кој ќе оневозможи евентуално истекување на гориво надвор од објектот во незаштитен простор. Овие мерки вклучуваат изведба на соодветен дренажен систем и резервоар со доволен волумен за задржување на евентуално истекување од голем обем. Дополнително, ќе биде воспоставен систем на безбедносни мерки за постапување во случај на инцидентно истекување на течно гориво, како сегмент од севкупниот систем за управување со ризици во цементарница УСЈЕ.

Директни испуштања на ефлуенти во канализационен систем и во површински води не се предвидени, и од таа причина не постои веројатност за негативно влијание врз овие ресурси.

3. Бучава и вибрации

Проектот за воведување на алтернативни горива во цементарница УСЈЕ нема потенцијал за зголемување на базното ниво на индустриска бучава и вибрации кое се создава како резултат на тековните производствени и пропратни активности.

4. Влијанија од транспорт

За потребите на процесите за користење на алтернативни горива, не се очекува значително зголемување на сообраќајниот и транспортниот интензитет во однос на тековниот интензитет.

- Преглед на главни индикативни потенцијални влијанија

Вид на потенцијално влијание	Изградба / Опрема	Оперативност
Емисии на гасови	√	√
Емисии на прашина и/или фугитивна емисија	√	X
Создавање на отпад	√	X
Отпадни води и ефлуенти во води и почви	X	X
Создавање на бучава	√	√
Влијание врз еколошки ресурси	X	X
Предел и визуелни ефекти	X	X
Складирање, постапување, транспорт, или отстранување на опасни материјали или отпади	X	√
Ризик од акциденти кои би резултирале со загадување или хазард	X	√
Транспорт и сообраќај	√	√
Безбедносни аспекти	√	√
Загрозување на природно наследство	X	X
Загрозување на културно наследство	X	X
Преку-гранични влијанија	X	X

√ = можно X = не се очекува

- Поширок контекст на потенцијалните влијанија

Проектот за воведување на целни отпадни фракции како алтернативни горива во цементарница УСЈЕ ќе овозможи значителни општи придобивки и позитивни ефекти за заштита на животната средина во Република Македонија.

Во Република Македонија сеуште не е воспоставен формален систем за одржливо управување со одредени видови на отпад. Во таа група влегуваат комуналниот, комерцијалниот, индустрискиот неопасен отпад, како и одредени фракции на отпадот од пакување, отпадните гуми и отпадните масла. Од таа причина, овој вид на отпади се отстранува на субстандарден начин (неконтролирано горење, испуштање во канализациони системи и површински води, несанитарно депонирање, итн.), кој предизвикува неповратна штета на медиумите на животната средина.

Реализацијата на проектот за воведување на алтернативни горива ќе имплицира воспоставување на одржлив систем за собирање на целните отпадни фракции и нивна испорака во Цементарница Усје. Тоа, всушност, ќе резултира со вклучување на истите во системот на искористување на нивниот енергетски потенцијал на еколошки прифатлив и контролиран начин, а согласно современата хиерархија за управување со отпад, која вклучува преферирање на постапките за реупотреба – рециклирање – енергетско обновување на отпадите.

Во поширок контекст, овој пристап ќе резултира со намалени притисоци и загадувања на воздухот, водите и почвите и ќе овозможи позитивни влијанија и ефекти врз животната средина во однос на тековните состојби.

- Листа на проверка за утврдување на потребата од оцена на влијанието врз животната средина е дадена во продолжение.

Прашања што треба да се земат предвид	Да / Не / ? / Несоодветно (НА) (НА – доколку прашањето не е релевантно за конкретниот проект) Накратко да се опише.	Дали ова ќе доведе до значителни влијанија? Да/Не/? – Зошто?
---------------------------------------	---	--

Краток опис на проектот:

Проектот предвидува воведување на преработени отпадни фракции (отпадни масла, фракции на комунален отпад, фракции на отпад од пакување и друго) како алтернативни горива за потребите на производствениот процес во цементарницата УСЈЕ. Покрај енергетските аспекти на проектот и придобивките за Цементарница УСЈЕ АД, истиот поседува исклучително важна додадена вредност за заштита на животната средина. Всушност, практичната имплементација на проектот ќе придонесе кон воспоставување на соодветен систем за управување со целните отпадни фракции и амортизирање на целосно субстандардното постапување со истите во Р.Македонија.

1. Дали изградбата, работењето или затворањето на проектот ќе содржи активности кои ќе предизвикаат физички промени на локалитетот (топографија, користење на земјиштето, промени во водните тела итн.)?	Не.	
2. Дали при изградбата или работењето на проектот ќе се користат природни ресурси како што се земјиште, вода, материјали или енергија, а особено ресурси што не се обновливи или се оскудни?	Не.	
3. Дали проектот ќе опфати употреба, чување, транспорт, постапување со или производство на супстанции или материјали што би можеле да бидат штетни по здравјето на луѓето или по животната средина, или што би предизвикале загриженост во врска со реални или перцепирани ризици по здравјето на луѓето?	Да. Проектот предвидува користење на целни отпадни фракции како алтернативни горива.	Да. Ќе бидат предвидени и превземени сите потребни градежно-конструктивни и оперативни мерки за заштита на животната средина, еколошките ресурси и здравјето на луѓето од негативни влијанија.
4. Дали проектот ќе произведува цврст отпад за време на изградбата, работењето или затворањето на инсталацијата?	Да. Во текот на фазата на изградба / инсталирање на опрема ќе се создаваат мали колични на градежен и комунален отпад.	Не. Во текот на животниот циклус на проектот ќе биде воспоставен систем за управување со отпад, преку кој ќе бидат прифаќани различните видови и фракции на отпад.

Прашања што треба да се земат предвид	Да / Не / ? / Несоодветно (НА) (НА – доколку прашањето не е релевантно за конкретниот проект) Накратко да се опише.	Дали ова ќе доведе до значителни влијанија? Да/Не/? – Зошто?
5. Дали проектот ќе испушта загадувачки материји или некои опасни, токсични или штетни супстанции во воздухот?	<p>Да.</p> <p>Користењето на алтернативни горива ќе создава емисии на отпадни гасови.</p> <p>Не се очекува зголемени емисии на токсични супстанции во воздухот</p>	<p>Да.</p> <p>Спецификите и параметрите на квалитетот на отпадните гасови се главно во функција од суровините кои се користат за производство на цемент.</p> <p>Цементарница УСЈЕ превзема специфични мерки за намалување на штетните полутанти во отпадните гасови. Целта на овие мерки е да ги сведе концентрациите на полутантите во рамките на барањата на законската регулатива за заштита на амбиентниот воздух и да се обезбеди дека ГВЕ нема да бидат надминати.</p> <p>Досегашните меѓународни практики и искуства покажуваат дека согорувањето на целните алтернативни горива нема да предизвика зголемување на концентрациите на полутанти во составот на отпадните гасови во споредба со составот на тековните отпадни гасови. Се очекува намалување на концентрации на одредени полутанти.</p>

Прашања што треба да се земат предвид	Да / Не / ? / Несоодветно (НА) (НА – доколку прашањето не е релевантно за конкретниот проект) Накратко да се опише.	Дали ова ќе доведе до значителни влијанија? Да/Не/? – Зошто?
6. Дали проектот ќе предизвика бучава и вибрации или ослободување на светлина, топлинска енергија или електромагнетни зрачења?	Да. “Стандардна” бучава и вибрации ќе се создаваат во тек на фазата на изградба / инсталирање на потребната опрема. Во оперативната фаза ќе се создаваат индустриска бучава и вибрации, како резултат на производствениот процес.	Не. Овој ефект има краткорочно значење во фазата на изградба. Во оперативната фаза, проектот нема потенцијал за зголемување на базното ниво на индустриска бучава и вибрации кое се создава при тековните производствени и пропратни активности.
7. Дали проектот ќе доведе до ризици од контаминација на земјиштето или водата од испуштања на загадувачки материји врз земјиштето или во површинските води, крајбрежните води или морето?	Да. Емисии во почвата и подземните води може да настанат доколку се случи инцидентно истекување на на течни алтернативни горива (отпадни масла) во овие медиуми. Директни испуштања на ефлуенти во канализационен систем и во површински води не се предвидени, и од таа причина не постои веројатност за негативно влијание врз овие ресурси.	Не. Како превенција од истекувања, во објектот за складирање на алтернативни горива ќе бидат инсталирани градежно-конструктивни мерки на начин кој ќе оневозможи истекување на гориво надвор од објектот. Дополнително, ќе биде воспоставен систем на безбедносни мерки за постапување во случај на инцидентно истекување на течно гориво, како сегмент од севкупниот систем за управување со ризици во Цементарница Усје.

Прашања што треба да се земат предвид	Да / Не / ? / Несоодветно (НА) (НА – доколку прашањето не е релевантно за конкретниот проект) Накратко да се опише.	Дали ова ќе доведе до значителни влијанија? Да/Не/? – Зошто?
8. Дали постои ризик од несреќи за време на изградбата или работењето на проектот кои би можеле да влијаат врз човековото здравје или животната средина?	Да. Можни се акциденти во текот на изградба / инсталирање на опрема, како и во оперативната фаза.	Не. Ќе биде планиран и воспоставен систем на безбедносни мерки, согласно барањата за овој вид на активности. Цементарница Усје има имплементирано стандард ISO 18001: 2008
9. Дали проектот ќе доведе до социјални промени, како на пример во однос на демографијата, традиционалниот начин на живот, вработеноста?	Не.	
10. Дали постојат и други фактори што треба да се земат предвид како на пример последователниот развој којшто би можел да доведе до влијанија врз животната средина или до можност за кумулативни влијанија со други постоечки или планирани активности на локалитетот?	Не.	
11. Дали постојат области на или околу локалитетот кои се заштитени со меѓународно, национално или локално законодавство поради нивните еколошки, пределски, културни или други вредности, а кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	
12. Дали постојат некои други области на или околу локалитетот кои се важни или чувствителни од еколошки аспект, како на пример водни живеалишта, водотеци или други водни тела, крајбрежна зона, планини, шуми, а кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	
13. Дали постојат некои други области на или околу локалитетот што ги користат заштитени, важни или чувствителни видови на фауна и флора, на пример за размножување, гнездење, барање храна, одмор, презимување или преселба, а кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	
14. Дали постојат копнени, крајбрежни, морски или подземни води на или околу локалитетот кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	
15. Дали постојат области или карактеристики од висока пределска или живописна вредност на или околу локалитетот кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	

Прашања што треба да се земат предвид	Да / Не / ? / Несоодветно (НА) (НА – доколку прашањето не е релевантно за конкретниот проект) Накратко да се опише.	Дали ова ќе доведе до значителни влијанија? Да/Не/? – Зошто?
16. Дали постојат патишта или објекти на или околу локалитетот што јавноста ги користи за пристап до рекреативни или други објекти, а кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	
17. Дали постојат транспортни патишта на или околу локалитетот што се подложни на закрчување или што создаваат еколошки проблеми, а кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	
18. Дали проектот е на локација каде постои веројатност да биде видлив за голем број луѓе?	Не.	
19. Дали постојат реони или карактеристики од историска или културна важност на или околу локалитетот што би биле засегнати од проектот?	Не.	
20. Дали проектот е лоциран на празен простор (на кој никогаш немало градба), со што ќе дојде до загуба на празно („гринфилд“) земјиште?	Не.	
21. Дали во моментот има некои употреби на земјиштето на или околу локацијата (на пример за живеалишта, градини, друг приватен имот, индустрија, трговија, рекреација, отворени јавни површини, објекти во заедницата, земјоделие, шумарство, туризам, рударство или каменоломи) што би можеле да бидат засегнати од проектот?	Да. Проектот ќе се спроведува во рамките на инсталацијата за производство на цемент и други производи на Цементарница УСЈЕ АД. На поширокото подрачје на локацијата се наоѓаат индустриска зона и резиденцијални објекти.	Не. Земјиштето на самата локација се користи за индустриска намена. Предложениот проект нема да ги засегне / измени тековните форми на користење на земјиштето.
22. Дали постојат планови за идни употреби на земјиштето на или околу локацијата што би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	
23. Дали постојат области на или околу локалитетот што се густо населени или изградени, а што би можеле да бидат засегнати од проектот?	Да. Постојат резиденцијални зони во околината на локацијата на проектот.	Не. Проектот вклучува измени во тековниот начин на користење на гориво во цементарница УСЈЕ. Овие измени нема да предизвикаат дополнително влијание врз резиденцијалните зони во однос на тековното влијание.
24. Дали постојат области на или околу локалитетот што се зафатени од некои чувствителни употреби на земјиштето, на пример болници, училишта, верски објекти, објекти во заедницата, а што би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	

Прашања што треба да се земат предвид	Да / Не / ? / Несоодветно (НА) (НА – доколку прашањето не е релевантно за конкретниот проект) Накратко да се опише.	Дали ова ќе доведе до значителни влијанија? Да/Не/? – Зошто?
25. Дали постојат области на или околу локалитетот што содржат важни, висококвалитетни или оскудни ресурси како на пример подземни води, површински води, шуми, земјоделско земјиште, рибници, туристички ресурси или минерали, а што би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	
26. Дали постојат области на или околу локалитетот што се веќе предмет на загадување или на штети врз животната средина, на пример каде постојните законски стандарди за животната средина не се почитуваат, а што би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не.	
27. Дали местото каде е лоциран проектот е подложен на земјотреси, спуштање на земјиштето, лизгање на земјиштето, ерозија, поплави или екстремни/лоши климатски услови како на пример големи температурни разлики, магли, силни ветришта, а што би можеле да доведат до тоа проектот да предизвика еколошки проблеми?	Да. Локацијата на проектот е во сеизмички активно подрачје - Скопска сеизмогена зона.	Не. Во процесот на проектирање и изградба ќе бидат почитувани барањата за градење во сеизмички подрачја.

5 Резиме и заклучок

- √ Проектниот предлог за воведување на користење на алтернативни горива во процесот на производство на цемент во Цементарница УСЈЕ АД е вклучен во следните прилози на Уредбата за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина (Службен весник на Р.Македонија бр. 74/2005):
 - Прилог I, точка 8 – “Инсталации за депонирање на отпад, за горење, согорување, и физички и хемиски третман”
 - Прилог I, точка 19 – “Инсталации за производство на цемент”, и
 - Прилог II, точка 16 – “Секоја измена или проширување на проектите наведени во Прилог I или во Прилог II, постојните, одобрени, реализирани проекти или проекти во процес на реализација, којашто би можела да има значителни негативни ефекти врз животната средина”.
- √ Предложената локација за спроведување на проектот се наоѓа во рамките на Цементарница УСЈЕ АД. Од таа причина, алтернативни локации не се разгледувани.
- √ За потребите на процесот за воведување на алтернативни горива, Цементарница Усје АД Скопје има изработено физибилити студија во која се разгледуваат различни алтернативи на целните горива: отпадни масла, отпадни гуми, различни фракции на комунален отпад, различни фракции на отпад од пакување итн.
- √ Проектот не предвидува искористување на земјоделско земјиште, ниту дополнително искористување не-обновливи природни ресурси. Имплементацијата на проектот ќе резултира со редуцирано искористување на фосилно гориво – петрол-кокс.
- √ Очекуваните влијанија врз животната средина и природните ресурси од спроведување на проектот спаѓаат во стандардни влијанија од овој вид на активности и можат да бидат избегнати, намалени или компензирани преку спроведување на соодветни мерки и контрола.
- √ Врз основа на направените прелиминарни процени на влијанијата врз животната средина од оперативноста на проектот, може да се заклучи дека, со планирање и имплементирање на специфични мерки за избегнување, намалување или компензација на последиците, спроведувањето на проектот е оправдано и физибилно.
- √ Во текот на процесот на проектирање на инсталацијата и пратечката инфраструктура, ќе бидат предвидени сите градежно-конструктивни и техничко-технолошки мерки за овој вид на активности, согласно барањата вградени во домашните и меѓународните стандарди.
- √ Покрај енергетските аспекти на проектот и придобивките за Цементарница Усје АД Скопје, истиот поседува исклучително важна додадена вредност за заштита на животната средина. Всушност, практичната имплементација на проектот ќе придонесе кон воспоставување на соодветен систем за управување со целните

отпадни фракции и амортизирање на целосно субстандардното постапување со истите во Р.Македонија.

Врз основа на горе-наведените заклучоци и податоците вклучени во Листата на проверка, Цементарница Усје АД Скопје смета дека имплементацијата на проектот “Воведување на алтернативни горива во цементарница УСЈЕ” ги задоволува барањата на позитивната македонска и ЕУ регулатива.

Прилог 1 – Сертификат на Цементарница УСЈЕ АД за ISO 14001:2004

THE INTERNATIONAL CERTIFICATION NETWORK

CERTIFICATE

IQNet and
ELOT

hereby certify that the organization

CEMENTARNICA USJE A.D.

- Main Offices & Plant: Prvomajska BB, 1000 Skopje, FYROM
- Marl Quarry: Prvomajska BB, 1000 Skopje, FYROM
- Limestone Quarry: Govrlevo, FYROM

for the following field of activities

**Quarrying of limestone and marl.
Production of clinker, cement, ready mix concrete and mortars.**

has implemented and maintains a

Management System

which fulfils the requirements of the following standard

EAOT EN ISO 14001:2004

Issued on: 21/10/2009

Validity date: 20/10/2012

Registration Number : GR.04.02-16/111

a/a 0253-09
F 630-15/01/2005-09-05

René Wasmer
René Wasmer
President of IQNet

Ioannis Chr. Matsas
Ioannis Chr. Matsas
Chief Executive Officer

IQNet Partners*:

AENOR Spain AFNOR Certification France AIB-Vinçotte International Belgium ANCE Mexico APCER Portugal CISQ Italy
CQC China CQM China CQS Czech Republic Cro Cert Croatia DQS Holding GmbH Germany DS Denmark ELOT Greece
FCAV Brazil FONDONORMA Venezuela HKQAA Hong Kong China ICONTEC Colombia IMNC Mexico Inspecta Certification Finland
IRAM Argentina JQA Japan KFQ Korea MSZT Hungary Nemko AS Norway NSAI Ireland PCBC Poland
Quality Austria Austria RR Russia SII Israel SIQ Slovenia SIRIM QAS International Malaysia SQS Switzerland SRAC Romania
TEST St Petersburg Russia TSE Turkey YUQS Serbia
IQNet is represented in the USA by: AFNOR Certification, CISQ, DQS Holding GmbH and NSAI Inc.

* The list of IQNet partners is valid at the time of issue of this certificate. Updated information is available under www.iqnet-certification.com

Прилог 2 – Преглед на локацијата за спроведување на проектот

Слика – Пошироко подрачје на локацијата на проектот

Извор: Google, 2010